

Ett pedagogiskt arbetssätt

– anpassat för barn, ungdomar och vuxna med autismspektrumtillstånd

Veckoutbildningar i Sunne för Utbildningscenter Autism AB.

Från teoretisk förståelse till praktiskt bemötande

Autismspektrumtillstånd är funktionsnedsättningar med det gemensamma att man har ett annorlunda sätt att uppfatta, tolka och förstå det som sker i omvärlden. Detta påverkar allt i den dagliga livssituationen och alla som finns i personens närmiljö. Personer med autismspektrumtillstånd kan på olika sätt ha svårt att hitta och fylla sin tid med meningsfull sysselsättning. Att förstå andra människors kommunikation och själv kunna kommunicera är också svårt på olika sätt. Svårigheter med förståelse av sammanhang, föreställningsförmåga och flexibilitet i tanke och handling leder lätt till upplevelse av stress.

På utbildningen "Ett pedagogiskt arbetssätt" visar vi praktiskt hur man på olika sätt kan ge personer med autismspektrumtillstånd en meningsfull sysselsättning och få kommunikationen mellan oss att fungera i vardagsmiljö såsom skola/arbete, boende och i fritidssammanhang. Vi visar också att stressnivån minimeras om förväntningarna på personen är i nivå med personens förutsättningar och bemötandet präglas av respekt och förståelse.

Vi diskuterar och planerar aktiviteterna utifrån de styrdokument som finns inom ramen för olika verksamheter; såsom aktuell skollag och läroplan, LSS, HSL och SoL.

Kartläggning för individualisering och flexibilitet

Alla personer med autismspektrumtillstånd är olika. För att kunna göra ett bra jobb är det därför nödvändigt att ha redskap för att kunna kartlägga varje persons förutsättningar, färdigheter och intressen. Att arbeta med personer med autismspektrumtillstånd är ett hantverk. Många gånger kan det vara svårt att på förhand veta vad som kommer att fungera. Detta betyder att vi behöver ha en nyfiken och ödmjuk inställning till vårt arbete, och hela tiden vara beredd på nya lärdomar och kunna ompröva tidigare åsikter och insatser.

Flexibilitet i tanke och handling är en bra egenskap i vårt arbete för att kunna möta alla personer med autismspektrumtillstånd. Kartläggning, målsättning och utvärdering finns med som en röd tråd på utbildningen.

Prestigelöst samarbete

En person med autismspektrumtillstånd kommer troligtvis att behöva stöd genom hela livet av en mängd olika personer; sin familj och en mängd olika professionella. För att det ska bli ett kontinuerligt stöd behöver alla kunna kommunicera och samarbeta med varandra. Att utan prestige gå in i ett samarbete och dialog med andra är viktiga förutsättningar för att detta ska lyckas. Att bygga ett nätverk kring personen ger förutsättningar för ett bra och hållbart stöd.

Vi försöker ta vara på varandras kunskaper, erfarenheter och personliga egenskaper och ha en rak och öppen dialog kring vårt arbete på utbildningarna. Vi ser anhöriga och professionella som lika viktiga i arbetet.

Hjälpmedel för ökad självständighet, delaktighet och kontroll

För att ge personen med autismspektrumtillstånd ökad grad av självständighet kan vi introducera olika hjälpmedel. Dessa hjälpmedel kan handla om allt ifrån rutiner kring olika aktiviteter till tekniska hjälpmedel för att hantera tid eller kunna kommunicera. De flesta hjälpmedel vid autismspektrumtillstånd är visuella, dvs. personen har hjälp av sin ofta starka förmåga till att lägga märke till och minnas detaljer med synen. Med hjälp av olika visuella ledtrådar kan tid, rum, aktiviteter och sociala sammanhang bli mer begripliga för personen och göra att personen kan bli mer delaktig och uppleva mer kontroll över sin tillvaro.

Vi visar olika hjälpmedel i sitt naturliga sammanhang, dvs. i användning. Alla hjälpmedel är personligt utformade vilket innebär att vi även demonstrerar olika kartläggningar/bedömningar för att komma fram till rätt utformande av hjälpmedlen.

Meningsfulla aktiviteter och fungerande kommunikation

Att fylla sin tid med meningsfulla aktiviteter och kunna kommunicera med sin omvärld är två allmänmänskligt mycket viktiga områden. Eftersom personen med autismspektrumtillstånd inte alltid klarar att fylla sin tid med meningsfulla aktiviteter på egen hand behöver vi finnas där och kunna kartlägga intresse, anpassa material och skapa en miljö som erbjuder både vila och stimulans. Det är viktigt att vi ser över syftet med alla aktiviteter vi erbjuder personen och ser till att det blir en balans mellan de olika aktiviteterna. Vad som är meningsfullt utgår från den enskilda individen.

Många personer med autismspektrumtillstånd har svårigheter med att förstå talat språk i olika omfattning. Genom att vi använder olika former av kommunikationsstöd (tecken, bilder, mm.), samt är medvetna om vårt kroppsspråk kan vi underlätta förståelsen. Om vi vill locka fram mer spontan kommunikation från personen vi arbetar med behöver vi se över utformningen av aktiviteterna vi gör, sättet vi kommunicerar med personen på, samt om det finns någon eller något i miljön som lockar till kommunikation.

På utbildningarna bygger vi upp en verksamhet motsvarande den personen har i sin vardag. Vi prövar och genomför en mängd olika aktiviteter och uppgifter, såväl enskilda som tillsammans med andra. Det innefattar vardagsfärdigheter, skola/arbete och fritidsaktiviteter. Vi kartlägger intressen och starka sidor och försöker bygga aktiviteter utifrån detta.

En helhet som förebygger problemskapande situationer

Beteenden uppstår inte i ett vakuum – de uppstår i samspel med andra – i en social miljö. Individen påverkas hela tiden av faktorer i miljön och tvärtom, och det som uppstår mellan individen och miljön kan uppfattas som stress av båda parter. Vårt sätt att hantera svåra situationer blir avgörande för om stressnivån sjunker eller ökar.

Personer med autismspektrumtillstånd har samma behov av att kunna förstå och uttrycka sig som vi har. De har känslor och de förmedlar känslor, om dock på ett annorlunda sätt än förväntat. De har behov av fylla sin tid med meningsfulla och intressanta aktiviteter som ger stimulans, tillfredsställelse och bidrar till lärande. De har framförallt samma behov av att bli bemötta med respekt för dem de är.

På utbildningarna förebygger vi problemskapande situationer genom att ha en förståelse för vilka svårigheter personen med autismspektrumtillstånd har, men även genom att vi bygger tillvaron utifrån de intressen och styrkor som finns. Genom att hitta meningsfulla aktiviteter och få kommunikationen att fungera bättre med olika hjälpmedel underlättar vi förståelsen och gör tillvaron mer begriplig och motiverande för personen.